

1. MALÁ KAPITOLA O ČASE

1. Doplnj pojmy k časové ose.

POČÁTEK NAŠEHO LETOPOČTU
(NAROZENÍ JEŽÍŠE KRISTA)

PŘED NAŠÍM
LETOPOČTEM
(PŘED KRISTEM)

NAŠEHO
LETOPOČTU
(PO KRISTU)

2. Zakroužkuj, které letopočty patří do uvedených století.

5. století: 378 402 419 486 506

8. století: 620 699 701 735 803

14. století: 990 1234 1315 1476

18. století: 1156 1689 1712 1864

19. století: 1790 1842 1898 1918

3. Na časové ose vyznač pastelkami časové úseky podle určených barev:

3. století – zeleně

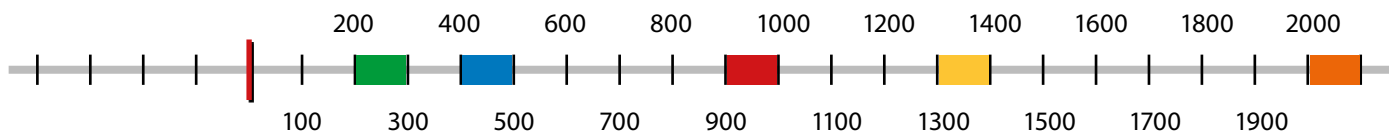
5. století – modře

10. století – červeně

21. století – oranžově

14. století – žlutě

Které století máme nyní? 21 . století

4. Vylušti křížovku a tajenku doplň do textu:

Křesťanský kalendář vycházel z Juliánského kalendáře, který se používal až do 16. století.

Tento kalendář zavedl **J U L I U S C A E S A R** . Později byl nahrazen Gregoriánským kalendářem, jenž se v současnosti používá celosvětově.

- Kolik roků je 365 dní?
- Planeta Země obíhá kolem...
- Jiný název pro roky:
- Počátek našeho letopočtu – narození...
- Jeden z přírodních jevů pro určování času:
- Kolik let má jedno století?
- Ve kterém století je rok 1989?
- Nejstarší z historických etap:
- Doba otočení Země kolem své osy:
- Jeden rok má 12...
- Kolik měsíců má jeden rok?
- Doba oběhu Země kolem Slunce:

1	J	E	D	E	N			
2	S	L	U	N	C	E		
3	L	É	T	A				
4	K	R	I	S	T	A		
5	S	L	U	N	C	E		
6	S	T	O					
7	D	V	A	C	Á	T	É	M
8	P	R	A	V	Ě	K		
9	D	E	N					
10	M	Ě	S	Í	C	Ů		
11	D	V	A	N	Á	C	T	
12	R	O	K					

2. ČESKÉ ZEMĚ V PRAVĚKU

1. Očísluj období pravěku, jak šla po sobě. Obrázky označ barvami příslušných období.

doba bronzová

3

starší doba kamená

1

doba železná

4

mladší doba kamenná

2

2. Doplň následující text. Potřebná slova najdeš ve čtyřsměrce. (Poslední slovo složíš z písmen, která ve čtyřsměrce zbydou.)

Ve starší době kamenné se vyvinuli první lidé dnešního

TYPU . Živili se **SBÍRÁNÍM** lesních plodů nebo

SEMEN a **LOVEM** zvěře. Pohybovali se v menších

tlupách a jako zbraň používali takzvaný **PĚSTNÍ KLÍN** .

Převratným objevem byl **OHEŇ** . Duševní život pravěkého

člověka dokazují nálezy **SOŠEK** , **RYTINY** na

kostech nebo nálezy hrobů s **DARY** zemřelému. Zpočátku

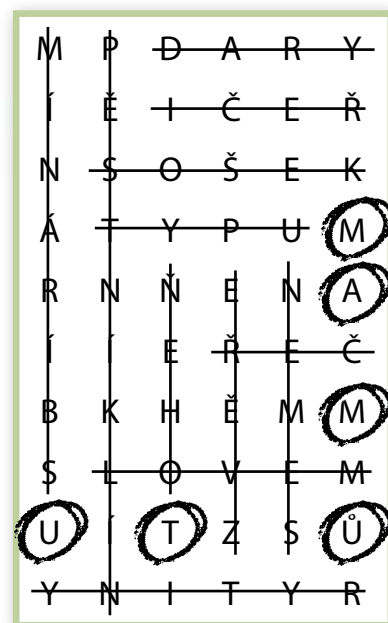
se lovci odvážili jen k lovu drobné **ZVĚŘE** . Velký obrat

ve schopnostech nastal se vznikem jednoduché **ŘEČI** .

Člověk hledal způsoby lepšího dorozumívání s ostatními. Postupně

začala vznikat lidská **ŘEČ** . V poslední době ledové se

lovci odvážili k lovu větších zvířat - **MAMUTŮ** .

2. ČESKÉ ZEMĚ V PRAVĚKU

3. Vylušti křížovku o mladší době kamenné a doplň tajenku do textu:

V mladší době kamenné lidé začali vyrábět první hliněné nádoby,

kterým se říká **K E R A M I K A**.

1. Aby mohli lidé využívat úrodnou půdu, museli nejprve prales...
2. Lidé začali obdělávat...
3. Hlavním zdrojem potravy přestal být lov a ...
4. Z některých volně žijících zvířat se stala domácí...
5. Hlavním zdrojem potravy se stalo...
6. Po skončení doby ledové se...
7. Nářadí bylo ze dřeva a z ...
8. Získanou půdu lidé začali...

4. V každé řadě škrtni slovo, které tam nepatří.

zemědělství – keramika – ~~mince~~ – domácí zvířata – oteplení
 kácení ~~pralesů~~ – bronz – řemeslníci – měď a cín – slévání kovů
 Keltové – obchodníci – hradiště – železo – ~~mamut~~
 pěstní klín – lov a sběr – Věstonická venuše – oheň – ~~železný srp~~

5. Vytvoř správné dvojice pomocí čísel.

1	Eduard Štorch
2	doba železná
3	odborník na vykopávky
4	nádoba z hlíny
5	opracovaný kámen
6	soška
7	oheň

4	keramika
6	Věstonická venuše
1	Lovci mamutů
7	starší doba kamenná
5	pěstní klín
3	archeolog
2	Keltové

6. Zakroužkuj správně řazené události.

- a) obdělávání půdy – příchod Keltů – slévání kovů – sběr a lov
- b) sběr a lov – slévání kovů – příchod Keltů – obdělávání půdy
- c) sběr a lov – obdělávání půdy – slévání kovů – příchod Keltů**
- d) příchod Keltů – sběr a lov – obdělávání půdy – slévání kovů

3. PŘÍCHOD SLOVANŮ

1. Vylušti obě křížovky. V každé najdeš jedno slovo do tajenky – doplň je do textu:

O příchodu Slovanů se nedochovaly písemné zmínky, proto si lidé začali

V Y M Ý Š L E T příběhy - P O V Ě S T I .

1. Jedna z řek v původní vlasti Slovanů:

2. Slované chovali...

3. Z našeho území vytlačili...

4. Přišli k nám z ...

5. Stavěli si opevněná...

6. Jednou z jejich původních vlastí bylo dnešní...

7. Jejich příchodem začíná dějinné období:

8. Slované na naše území přišli ve století...

1. Slované obdělávali...

2. Přišli v období stěhování...

3. Náradí vyráběli hlavně ze ...

4. Původně bydleli u ruské řeky:

5. Vyznávali náboženství...

6. Dokázali ... plátno.

7. Jejich původní vlastí byla také...

2. Vyhledej jmenované slovanské bohy.

Přiřaď pomocí čísel

jejich jména

k charakteristikám.

1	Perun
2	Lada
3	Vesna
4	Živa
5	Morana

2	Bohyně krásy a lásky
5	Bohyně zimy a smrti
3	Bohyně jara a mladosti
1	Bůh války, hromu a blesku
4	Bohyně úrody a ochrany pole

3. Škrtni nesprávná slova ve větách. Z prvních písmen vyškrtaných slov složíš jméno pohanského boha úrody a pohostinnosti: R A D E G A S T

Slované mrtvé spalovali a dávali do hliněných ~~nádob~~ ~~rakví~~.

Mrtvým vojevůdcům a náčelníkům stavěli ~~mohyly~~ ~~auy~~.

Stěhování národů trvalo ~~dvě stě~~ ~~dvacet~~ let.

Slovanské kmeny hovořily ~~estonštinou~~ ~~praslovanštinou~~.

Mezi slovanské kmeny patřili ~~Chodové~~ ~~Geráni~~ ~~Lučané~~.

Slované chovali ~~ovce~~ ~~kozy~~ ~~antilopy~~ ~~vepře~~.

Slované byli ~~skláři~~ ~~pastevci~~ ~~zemědělci~~.

Tryzna byla ~~truhla s poklady~~ ~~hodování a zpěv u hrobu~~.

Socha Radegasta v Beskydech.

4. SÁMŮV KMENOVÝ SVAZ

1. V každém řádku najdi odpověď a vybarvi její písmena. Ze zbylých písmen postupně složíš tajenku, kterou doplníš do textu:

První Slované se dožívali průměrně 25 let, byli vysokí 150 cm a měli RYŠAVÉ vlasy.

- Slované byli napadáni divokými
- Slované přišli na naše území z
- Slované spolu žili v
- Slované uctívali bohy
- Slované se živili zemědělstvím a chovem
- Slovany z původní vlasti vytlačili
- Slované žili v chatrčích zapuštěných

1	D	A	V	V	A	A	C	R	Y	E
2	V	T	Ý	I	CH	O	D	U	P	Ě
3	T	R	I	O	D	S	E	CH	T	O
4	P	O	P	H	A	N	A	S	K	É
5	D	D	O	E	B	Y	T	K	S	A
6	Á	H	T	U	N	R	O	V	Y	É
7	Š	D	O	A	Z	V	E	É	M	Ě

2. Najdi a oprav chyby v textu. Za každou opravenou chybu škrtni jednu nádobu.

7. STOL.

DIVOKÝMI

MAĎARSKA

Slované byli v 9. stol. napadáni mírumilovnými Avary, kteří sídlili na území dnešního Německa. V té

době do naší země přišel francký ~~kupec~~ Sámó, který ~~Avary~~ sjednotil a ubránil před ~~Huny~~. Sámó se

stal vládcem Slovanů. Roku ~~723~~ vznikl ~~3.~~ ^{1.} mocenský útvar na našem území – Sámova ~~republika~~ ^{říše}.

1. ~~KUPEC~~

3. ~~SLOVANY~~

1. ~~AVARY~~

1. ~~ŘÍŠE~~

3. Vybarvi písmena u správných možností a slož z nich tajenku:

Sámó měl **D V A N Á C T** žen.

1. Sámó porazil krále **Fredgarda**
– **Dagoberta** – **Herodese**.

3. Sámó byl
Hun – **Frank** – **Avar**.

5. Sámó na naše území
přišel kvůli založení
kmene – **obchodu**
– **rodiny**.

2. Po Sámově
smrti jeho říše

upadala
– **vzkvétala**
– **rozpadla se**.

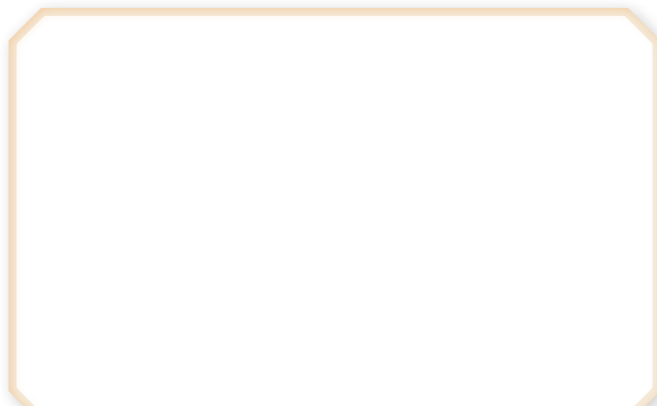
4. Sámó založil
svou říši
v **6.** – **7.** – **8.** st.

6. Sámó kraloval **20** – **30** – **35** let.

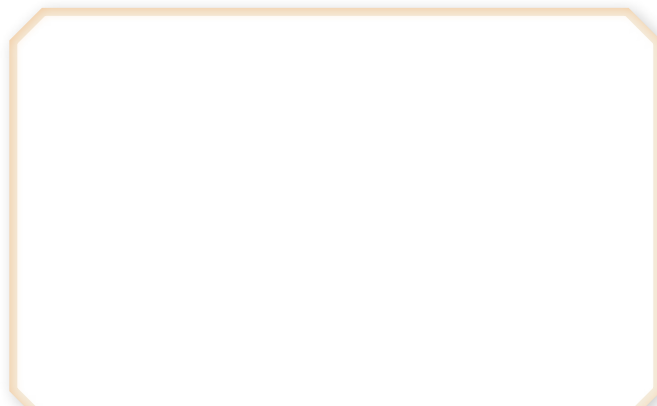
7. Sámó byl
kupec – **pastevec** – **hrnčič**.

5. NAŠE NEJSTARŠÍ MINULOST V POVĚSTECH

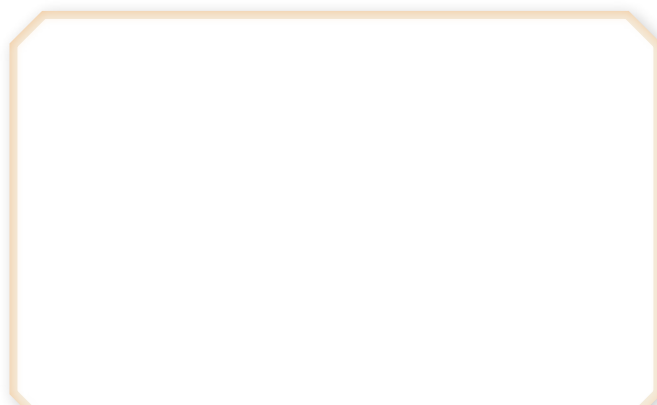
1. Dokresli komiks a zopakuj si tak naši nejznámější pověst.

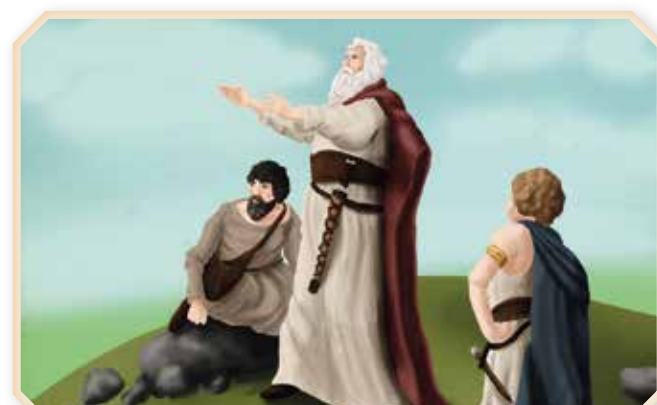
1. U řeky Visly žili se svými rodinami i bratři Čech a Lech.

2. Mezi rody došlo k bojům a bratři se rozhodli, že vyhledají novou vlast.

3. Přes Karpaty se dostali až pod horu Říp.

4. Čech vystoupil na horu, rozhlédl se a rozhodl, že tady se svou rodinou zůstanou. Lidem se zde zalíbilo a novou vlast nazvali jeho jménem – Čechy.

3. Čechův nástupce Vojvoda KROK (jméno vyluští z rébusu) měl tři dcery. Dopiš jejich jména a vybarvi správně stejnou barvou informace, které k nim patří.

K + 12 měsíců

KROK

KAZI

hrad Libušín

Znala byliny, kouzla a čáry.

LIBUŠE

hrad Tetín

Uměla věštit.

TETA

hrad Kazín

Vzývala božstva.

Její muž byl Bivoj.

Její muž byl Přemysl.

Pozůstatky hradu Tetín, okres Beroun.

5. NAŠE NEJSTARŠÍ MINULOST V POVĚSTECH

4. Dopln správně text:

Nejmladší dcera **LIBUŠE** se ujala vlády,
ale muži nechtěli přijmout, že jim vládne žena.

Proto vypravila poselstvo k **PŘEMYSLU**

..... **ORÁČOVI**, který žil nedaleko obce

..... **STADICE** Podle pověsti se Libuše s Přemyslem

stali zakladateli jednoho z nejvýznamnějších rodů

středověku - **PŘEMYSLOVCŮ**

5. Kdo byl kdo? Pozorně si přečti text a oprav všechny chyby.

KAZI
Nejstarší z dcer – ~~Teta~~ – si vzala za manžela siláka Bivoje.

KANCE
Bivoj zneškodnil ~~manuta~~, který škodil polím v okolí hradu.

BUDEČ
Když původní hrad Proseč vyhořel, byl vystavěn na skále nad řekou
~~VLTÁVOU~~

~~Labem~~ hrad nový, nazvaný Vyšehrad.
KŘESOMYSLA

~~Za vlády knížete~~ Neklana došlo k nepokojům proti panovníkovi.

Kníže dal uvěznit Horymíra na Vyšehradě. Posledním přáním

odsouzeného bylo ~~projet~~ **ŠEMÍKOVI**
se na koni Hopíkovi. Horymír

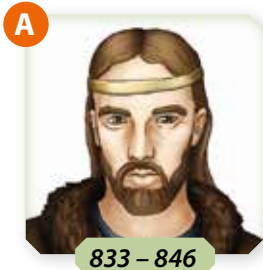
na koni přeskočil hradby
~~a uhaněl~~ **NEUMĚTELŮM**
a uhaněl směrem k Praze.

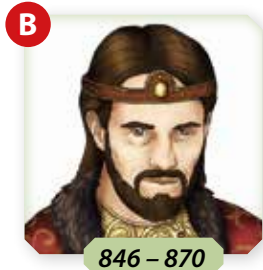
6. Námět na domácí úkol: Vyhledej v knihách nebo na internetu některou z místních pověstí a vyprávěj ji svým spolužákům. (Místní pověsti se vztahují ke konkrétnímu místu a popisují jeho tajemství.)

6. VELKOMORAVSKÁ ŘÍŠE

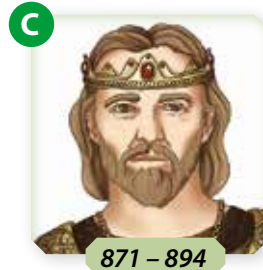
1. Dopiš jména velkomoravských knížat. Přiřaď pomocí písmen správná tvrzení k jednotlivým panovníkům. Na časové ose barevně vyznač období jejich vlády.

MOJMÍR I.

RASTISLAV

SVATOPLUK

MOJMÍR II.

C Za jeho vlády dosáhla Velkomoravská říše největšího územního rozmachu.

D Za jeho vlády se Velkomoravská říše rozpadla na několik malých knížectví.

D Nedokázal říši ubránit proti nepřítelům.

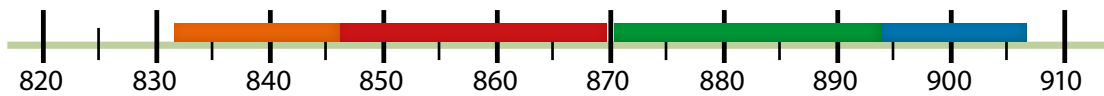
A První vládce Velkomoravské říše

C Po smrti Metoděje vypudil jeho žáky ze země.

A Sjednotil rozdrobené slovanské kmeny.

B Synovec Mojmirá I.

B Povolal na Moravu Konstantina a Metoděje.

2. Co všechno víš o učencích Konstantinu a Metoději?

Postupně doplňuj odpovědi po písmenkách.

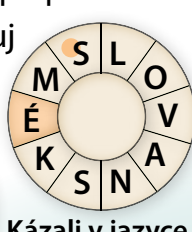
Začni vždy u tečky a postupuj po směru hodinových ručiček.

V oranžových částech si přečti tajenku.

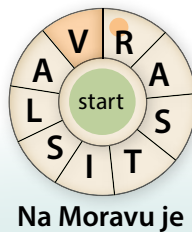
Konstantin a Metoděj se nazývají **VĚROZVĚSTOVÉ**.

Proč se tak nazývají? **ZVĚSTOVALI**

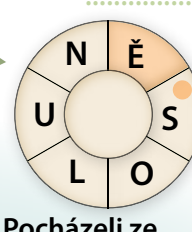
VÍRU.

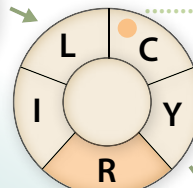
Kázali v jazyce ...

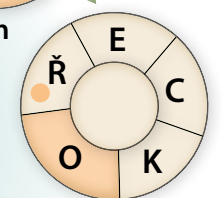
Na Moravu je povolal ...

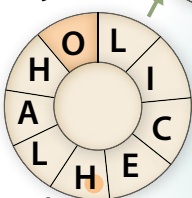
Pocházeli ze ...

Konstantin přijal jméno ...

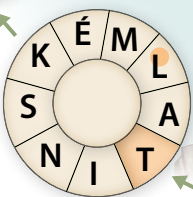

Přišli k nám ze státu ...

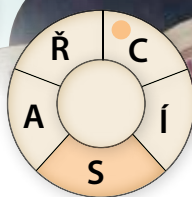

Na jejich počest byl prohlášen státním svátkem pátý ...

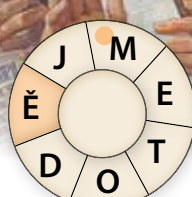
První slovanská abeceda ...

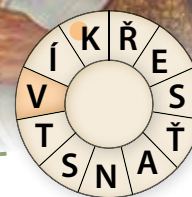
Po smrti Metoděje se bohoslužby konaly opět v jazyce ...

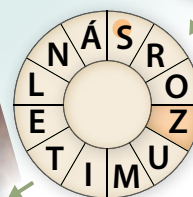
Na Moravu je poslal byzantský ...

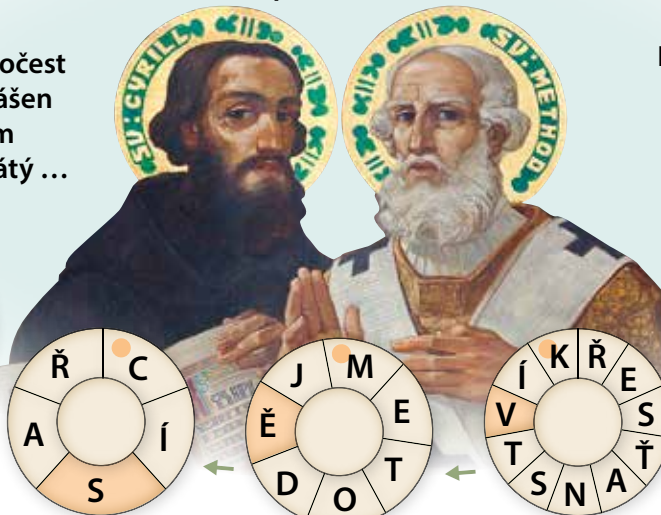
Z Říma se vrátil na Moravu pouze ...

Konstantin a Metoděj šířili ...

Jejich řeč byla pro lidi ...

Opakování I. – Od pravěku po Velkomoravskou říši

1. Dopln správná slova a písmenka označená čísly dosad' do textu:

Druidové byli mezi Kelty velmi vážení. Studovalo se na ně **D₁ V₂ A₃ C₄ E₅ T₆** let.

Měli dobré znalosti **B₇ Y₈ L₉ I₁₀ N₁₁** a schopnost **H₁₂ Y₁₃ P₁₄ N₁₅ Ó₁₆ Z₁₇ Y₁₈**.

Nejznámější archeologický
nález starší doby kamenné:

V₂ Ě₆ S₇ T₈ O₉ N₁₀ I₄ C₆ K₄ Á

V₂ E₃ N₁₁ U₈ Š₉ E₅

Hlavní pracovní nástroje
starší doby kamenné:

P₁₄ Ě₁₄ S₁₄ T₁₅ N₁₅ Í

K₉ L₉ Í₉ N₉ Y₁₃

První nádoby (keramika)
se v mladší době
kamenné vyráběly z:

H₁₂ L₁₂ Í₁₂ N₈ Y₈

Co dávali lidé ve starší době
kamenné do hrobů mrtvým:

D₃ A₃ R₃ Y₁₈

Rozhodující činnost mladší
doby kamenné:

Z₁₇ E₁₇ M₁₇ Ě₁₇ D₁ Ě₁ L₁ S₁ T₁ V₁ Í

Kmen, který dal
název naší vlasti:

B₇ Ó₁₆ J₁₆ O₁₆ V₁₆ É

Kamenná
soška hlavy
keltského
druida,
nalezená
u Mšeckých
Žehrovic.

2. Dopln chybějící názvy národů a očíslej události, jak šly za sebou.

GERMÁNI

2

Vytlačili Kelty z našeho území.

KELTOVÉ

1

Přišli na naše území během doby železné.

SLOVANÉ

3

Vytlačili Germány z našeho území.

3. Rozhodni, zda jsou tvrzení pravdivá. U správných odpovědí vybarvi písmena.

Z vybarvených písmen složíš tajenku:

Název Germáni je zkomolenina raného germánského slova gaizamannoz,

což znamená: **M U Ž I S O Š T Ě P Y**

	Ano	Ne
1. Převratným objevem starší doby kamenné byl oheň.	M	P
2. Příchodem Keltů začíná středověk.	R	U
3. Slované k nám přišli v 9. století.	A	Ž
4. Kůň Šemík zachránil Přemysla Oráče skokem z Vyšehradu.	L	I
5. Slovanské kmeny mluvily praslovanštinou.	S	D
6. Křesťané uctívali více bohů.	E	O
7. Keltové při obchodování používali již mince.	Š	N
8. Prvním vládcem Velkomoravské říše byl Rastislav.	Á	T
9. Sám byl původně franckým králem.	C	Ě
10. Velkomoravská říše vznikla v 9. století.	P	Z
11. První slovanské písmo se jmenovalo cyrilice.	I	Y

7. VZNIK ČESKÉHO STÁTU, VLÁDA PŘEMYSLOVSKÝCH KNÍŽAT

1. Vylušti křížovku a doplň tajenku:

Vnuk knížete Bořivoje a kněžny Ludmily, který byl prohlášen za svatého, se jmenoval

V Á C L A V .

1	K	Ř	E	S	Ť	A	N	S	T	V	Í
		2	Č	E	S	K	Ý	S	T	Á	T
3	P	Ř	E	M	Y	S	L	O	V	C	Ů
			4	L	U	D	M	I	L	A	
5	P	R	A	Ž	S	K	Ý	H	R	A	D
6	V	R	A	T	I	S	L	A	V		

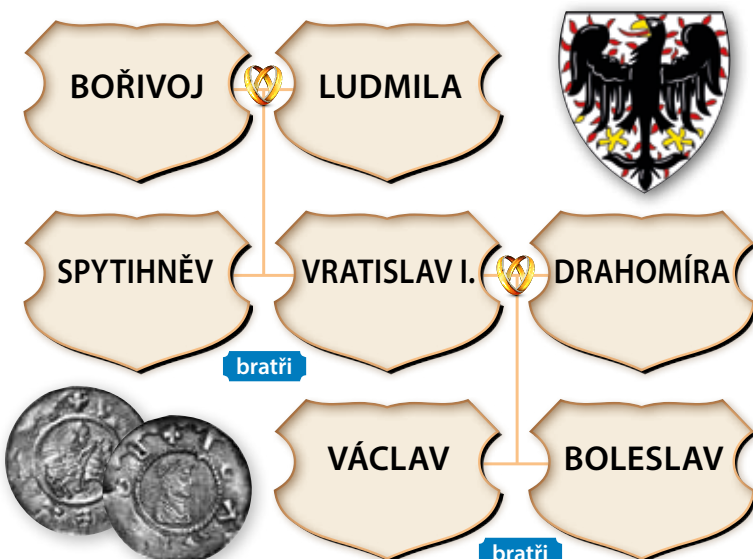
- Kníže Bořivoj s manželkou napomáhali šíření ...
- Během 10. stol. začal vznikat na našem území ...
- Kníže Bořivoj byl první písemně doložený kníže z rodu ...
- Manželka knížete Bořivoje, která byla prohlášena za svatou, se jmenovala ...
- Knížecím sídlem za vlády Bořivoje byl ...
- Syn knížete Bořivoje a manžel kněžny Drahomíry se jmenoval ...

2. Dopiš správná jména osob a doplň je do schématu rodokmenu.

Kdo jsem?

a) Když jsem zemřel, můj syn byl ještě dítě. O vládu se tak dělily moje matka s manželkou.	Jsem VRATISLAV I. .
b) Svého vnuka jsem učila číst a psát. Moje snacha mě nechala zavraždit.	Jsem LUDMILA .
c) Zemřel jsem bezdětný. Po mé smrti se ujal vlády můj bratr.	Jsem SPYTIHNĚV .
d) Nechal jsem zavraždit svého bratra ve Staré Boleslavi.	Jsem BOLESLAV .
e) Nechal jsem se pokřtít, šířil jsem křesťanství a zakládal kostely.	Jsem BOŘIVOJ .
f) Byl jsem velmi vzdělaný, moji památku si připomínáme státním svátkem 28. září.	Jsem VÁCLAV .
g) Moji dva synové měli odlišný názor na spor s německým králem a já jsem se bála vlivu své tchyně.	Jsem DRAHOMÍRA .

Denáry z 11. století

3. Najdi v textu chyby a oprav je.

- První Přemyslovec, o kterém se dochovaly ~~KNÍŽE~~ písemné zprávy, byl ~~král~~ Bořivoj.
- ~~LUDMILA~~ Kněžna ~~Drahomíra~~ byla prohlášena za svatou.
- Boleslav nechal zavraždit svého ~~otce~~ ~~Václava~~ **BRATRA**.
- Významný soupeř rodu Přemyslovců byl ~~rod~~ ~~Slavníkovců~~ **SLAVNÍKOVŮ**.
- Podle pověsti si kníže Oldřich našel manželku ~~BOŽENU~~ ~~JITKU~~ **BOŽENU** a kníže Břetislav manželku ~~Boženu~~.

8. ŽIVOT ZA VLÁDY PRVNÍCH PŘEMYSLOVCŮ

1. Vybarvi správné možnosti, jak docházelo k rozšiřování území Přemyslovců.

Pasionál abatyše Kunhuty 1314 - 1321

dohodami

zakládáním měst

sňatky

soudně

zápisem do map

bojem

2. Rozhodni, zda jsou tvrzení pravdivá. U správných odpovědí vybarvi písmena. Z vybarvených písmen složíš tajenku:

První zdobená písmena v knihách se nazývala

I N I C I Á L Y

	Ano	Ne
1. Většina obyvatel se usídlovala kolem řek.	I	P
2. První osady (skupiny domů) vznikaly v blízkosti hradů.	N	O
3. Oblečení prostých lidí bylo především z bavlny.	P	I
4. Sladilo se medem.	C	E
5. Na hostinách se pilo pivo a víno.	I	S
6. K psaní se používaly dřevěné tyčinky.	T	Á
7. Psalo se na pergamen.	L	V
8. Chudí lidé bydleli v chatrčích, bohatí v kamenných domech.	Y	A

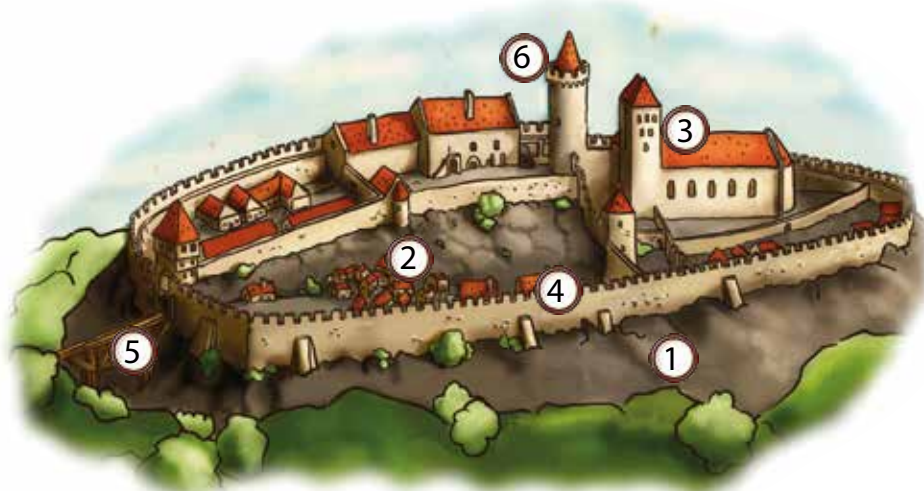

3. Podle obrázku Olomouckého hradu z 12. století vypiš hlavní znaky prvních hradů.

1. STAVĚNY NA NEPŘÍSTUPNÝCH MÍSTECH (NA KOPCI, NA SKÁLE, NAD ŘEKOU).

2. V OKOLÍ HRADU ZAKLÁDÁNY PRVNÍ OSADY, DOMKY ŘEMESLNÍKŮ.

3. SOUČÁSTÍ HRADU BYLA KAPLE, KOSTEL NEBO KATEDRÁLA.

4. MOHUTNÉ A VYSOKÉ

HRADBY (POZDĚJI SE
STŘÍLNAMI)

5. VSTUPNÍ BRÁNA DO HRADU
S PADACÍM MOSTEM

6. VYSOKÁ OBRANNÁ VĚŽ

4. Doplně do textu správně slova z nabídky:

kůže

náboženskou

pergamen

kroniky

kostelů

klášterů

církvě

opisováním

obrázkem

iniciála

panovníků

Vzdělanost za vlády prvních Přemyslovců šířili především představitelé **CÍRKVE**.
Písařské dílny byly často součástí **KOSTELŮ** a **KLÁŠTERŮ**.
Knihy se šířily **OPISOVÁNÍM**. Psalo se na **PERGAMEN** z jehněčí **KŮŽE**.
První písmeno v textu, tzv. **INICIÁLA**, bylo bohatě zdobené a doplněné barevným **OBRÁZKEM**. Většina knih měla **NÁBOŽENSKOU** tematiku, později se psaly **KRONIKY** a životopisy **PANOVNÍKŮ**.

5. Škrtni, co nepatří ke znakům románského slohu.

- kamenné tlusté zdi bez omítek
- malá okna s půlkruhovým obloukem
- sdružená okna
- ~~zdobená okna, římsy~~
- malé vnitřní prostory
- ~~stavby zdobené sgrafity~~
- tmavé vnitřní prostory
- ~~velké množství věžiček~~
- rotundy
- ~~čtvercové stavby~~

6. Vyber správnou možnost a nevhodící se škrtni.

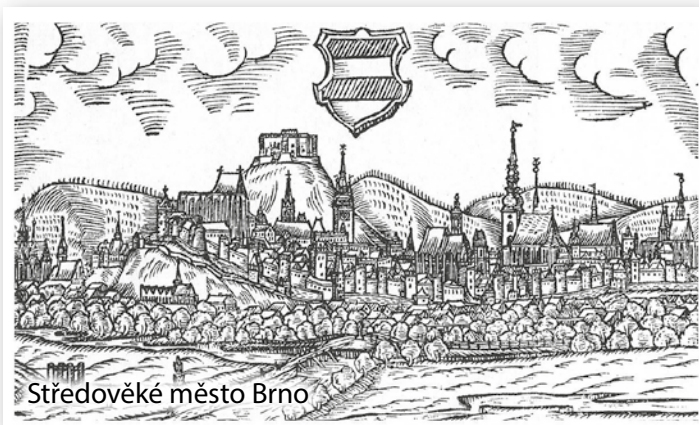

Za vlády prvních Přemyslovců žil slavný kronikář ~~Metoděj~~ Kosmas, o jehož životě se dovídáme z knihy, kterou napsal. Kniha se jmenuje **Kronika česká** ~~Pergamen latinský~~ a je napsána ~~staroslovanským~~ **latinským** jazykem. Popisuje období od příchodu praotce **Čecha** ~~Přemysla~~ až do roku 1125, kdy kronikář zemřel. Původní rukopis se ~~dochoval~~ **nedochoval**.

9. VZNIK ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ, VLÁDA PŘEMYSLOVSKÝCH KRÁLŮ

1. Dopln správně text.

Ve 13. století vznikala první města. Jejich hranice tvořily HRADBY. Obyvatelé měst byli SVOBODNÍ OBČANÉ, většinou řemeslníci. Právo k zakládání královských měst měl pouze PANOVNÍK.

2. Panovník mohl městům udělovat také různá práva. Z přesmyček vyluštíš některá z nich. Vysvětli, co práva městům zajišťovala.

VREÁNĚČ

VÁREČNÉ

UMOŽŇOVALO VAŘIT PIVO.

ÉRHOTV

TRHOVÉ

POVOLOVALO POŘÁDAT TRHY.

DHRLEÍN

HRDELNÍ

DÁVALO SOUDU PRAVOMOC ULOŽIT TREST SMRTI.

3. Přemysl Otakar I. získal za pomoc římsko-německému králi v roce 1212 jednu významnou listinu. Vyřeš šifru a dopiš celý její název.

A	Á	B	C	I	K	L	S	T	U	Z
★	→	☀	▶	▼	↘	⚡	↙	◆	💧	○

○	⚡	★	◆	→
Z	L	A	T	Á

☀	💧	⚡	★
B	U	L	A

↙	▼	▶	▼	⚡	↙	↘	→
S	I	C	I	L	S	K	Á

Zlaté přemyslovské pečete

4. Napiš, co tato listina zajišťovala tehdejšímu Českému království.

- A NEZÁVISLOST ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ
- B DĚDIČNÝ KRÁLOVSKÝ TITUL V MUŽSKÉ LINII RODU (Z OTCE NA SYNA)

5. Spoj pomocí čísel každé jméno se správným tvrzením.

1	Václav I.	3	Získal dědičný královský titul.
2	Anežka Česká	5	Zavedl pražský groš.
3	Přemysl Otakar I.	1	Nechal osídlit zalesněná území.
4	Přemysl Otakar II.	6	Vládl třem královstvím – českému, polskému, uherskému.
5	Václav II.	2	Založila klášter se špitálem.
6	Václav III.	4	Zdvojnásobil území českého státu.

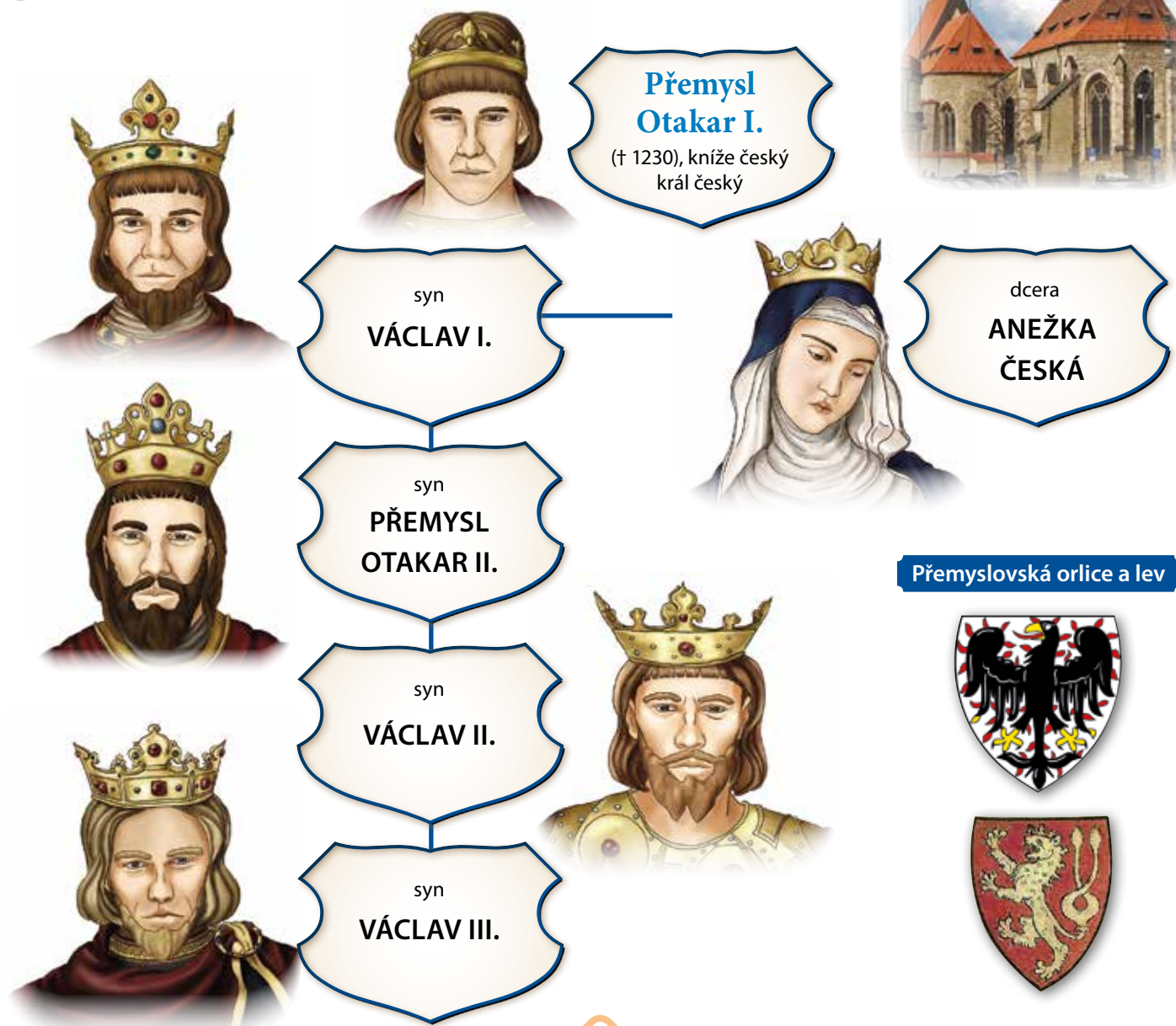

Pražský groš

Anežský klášter v Praze

6. Doplně jména do zjednodušeného rodokmenu Přemyslovců.

9. VZNIK ČESKÉHO KRÁLOVSTVÍ, VLÁDA PŘEMYSLOVSKÝCH KRÁLŮ

7. Král Přemysl Otakar II. byl nazýván králem železným a zlatým. Proč se mu tak říkalo?

„železný“

VELEL ODDÍLŮM JÍZDNÍCH RYTÍŘŮ V TĚŽKÉM BRNĚNÍ.

„zlatý“

MĚL VELKÉ BOHATSTVÍ - STŘÍBRNÉ DOLY.

8. Doplň správně text a odpověz na otázky:

Když zemřel král Přemysl Otakar II., bylo jeho synovi

..... **VÁCLAVU II.** teprve **7** let.

Jeho poručníkem se stal strýc Ota **BRANIBORSKÝ**

..... který chtěl sám vládnout. Nechal synovce

..... **UVĚZNIT** na hradě Bezděz. Teprve po pěti

letech byl osvobozen českými **ŠLECHTICI**

Kdo to byli Braniboři?

OZBROJENCI OTY BRANIBORSKÉHO

Jak se Braniboři chovali?

NIČILI, LOUPILI A PLENILI ZEMI.

Kdo napsal operu Braniboři v Čechách?

BEDŘICH SMETANA

9. Doba vlády posledních Přemyslovců je „dobou rytířskou“. Ještě dnes se některé chování nazývá „rytířským“. Napiš, jaké vlastnosti měl středověký rytíř.

..... **BYL STATEČNÝ V BOJI, VĚRNÝ KRÁLI, CHRÁNIL VÍRU.**

..... **OCHRAŇOVAL SLABŠÍ - VDOVY A SIROTKY.**

..... **K ŽENÁM SE CHOVAL UCTIVĚ.**

..... **OVLÁDAL HRU NA HUDEBNÍ NÁSTROJ, SKLÁDAL VERŠE, TANČIL I ZPÍVAL.**

10. Vylušti křížovku a tajenku doplň do textu: Rytířům, kteří hájili zájmy církve a byli označeni znaméním červeného kříže, se říkalo:

K Ř I Ž Á C I

1. Zvíře, které neodmyslitelně patří k rytíři.

2. Tupé kopí, s nímž rytíř bojoval při turnaji.

3. Centrem těžby stříbra za vlády Václava I. bylo město...

4. Václav III. byl roku 1306 v Olomouci...

5. Anežka Česká v Praze založila...

6. Nezávislost Českého království potvrzovala listina Zlatá bula...

7. Zemřel-li panovník, který neměl mužského potomka,

říkáme, že jeho rod vymřel...

10. ČESKÝ STÁT ZA VLÁDY LUCEMBURKŮ

1. Doplň jména panovníků a jejich manželek z rodu Lucemburků.

1. panovník	manželka	2. panovník	3. panovník	4. panovník			
JAN LUCEMBURSKÝ	ELIŠKA PŘEMYSLOVNA	KAREL IV.	VÁCLAV IV.	ZIKMUND LUCEMBURSKÝ			
	1. manželka	2. manželka	3. manželka	4. manželka			
Znak Lucemburků	z Valois	Falcká	Svídnická	Pomořanská	Znak Přemyslovců		
B L A N K A		A N N A		A N N A		A L Ž B Ě T A	

2. Vyškrtávej odpovědi po písmenech směrem od rukojeti meče k hrotu.

Ze zbylých písmen v pořadí podle čísel mečů sestavíš tajenku:

Proč má Karel IV. ve svém jméně číslo IV., když byl na českém trůně prvním vladařem s tímto jménem?

Protože

B Y L

Č T V R T Ý

V L A D A Ě

N A

Ř Í M S K É M

T R Ů N Ě

T O H O T O

J M É N A

1. Před Lucemburky vládli ...

2. Tento rod vymřel ...

3. První panovník z rodu Lucemburků se jmenoval ...

4. Jan Lucemburský byl ... římskoněmeckého krále.

5. První lucemburský panovník se oženil s ... Přemyslovnou.

6. Pro Jana Lucemburského bylo české království ...

7. Janu Lucemburskému říkali král ...

8. Jan Lucemburský padl v bitvě u ...

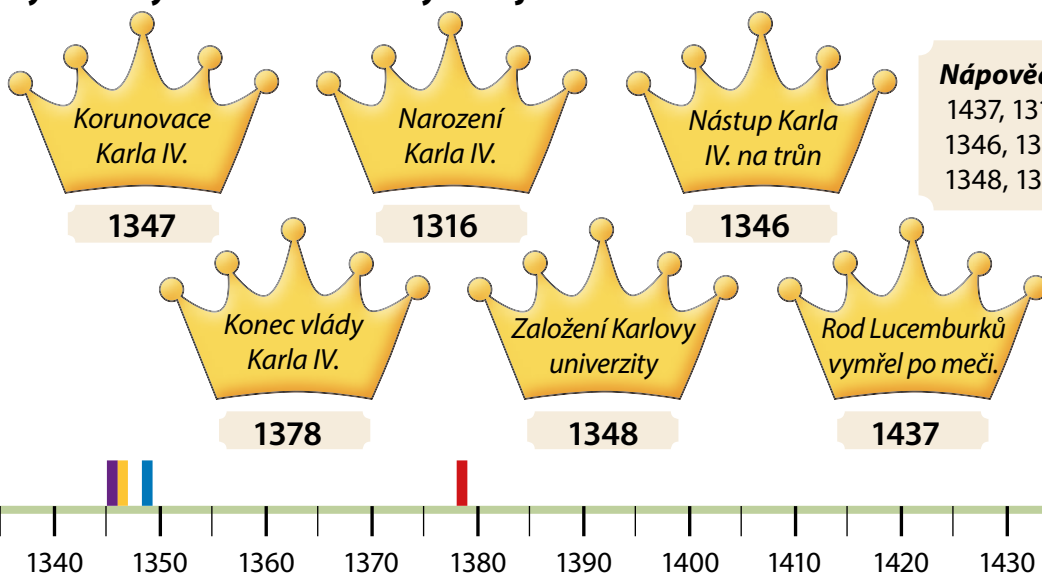
9. Do této bitvy šel, i když byl ...

10. Tato bitva proběhla ve ...

10. ČESKÝ STÁT ZA VLÁDY LUCEMBURKŮ

3. Doplň letopočty k významným událostem a vyznač je barevně na časové ose.

- Korunovace Karla IV.
- Narození Karla IV.
- Konec vlády Karla IV.
- Nástup Karla IV. na trůn
- Rod Lucemburků vymřel po meči.
- Založení Karlovy univerzity

4. Ověř si své znalosti o Karlu IV. Doplňuj odpovědi do obrázku a dozvíš se o něm ještě něco navíc. (Z barevně označených písmen složíš tajenky.)

Že měl Karel IV. čtyři ženy, to jistě víš. Ale kolik s nimi měl dětí?

D V A N Á C T

1. Na místě Karlova mostu stál původně most ...
2. Karla IV. nazýváme Otcem ...
3. Původní název dnešního Karlova mostu:
4. Biřmování Karla IV. proběhlo ve ...
5. Původní jméno Karla IV.:
6. Který tělesný orgán Karlu IV. selhal a on zemřel?
7. Pro uložení korunovačních klenotů nechal Karel IV. postavit hrad ...

Jedno z Karlových dětí zemřelo v necelých dvou letech. Jmenovalo se

V Á C L A V

1. Karlův syn – následník trůnu:
2. Karel IV. nechal zhotovit korunu zvanou ...
3. Nejvyšší dosažený titul Karla IV.:
4. Jméno první Karlovy ženy:
5. Karel IV. ovládal čtyři cizí...
6. Za vlády Karla IV. byla Praha největším městem střední ...

5. Co všechno Karel IV. vybudoval? Dopln chybějící údaje. Z barevně označených písmen složíš tajenku: Karel IV. zemřel, když mu bylo **Š E D E S Á T** **D V A** let.

K A R L Š T E J N P R A Ž S K Ý K R Á L O V S K Á

1. Hrad pro uložení korunovačnických klenotů: **H R A D**

2. Původní název cesty přes řeku: **K A M E N N Ý**

3. Opravil sídlo českých panovníků: **U N I V E R Z I T A**

4. První vysoká škola ve střední Evropě: **K A R L O V A**

5. Místo pro uložení ostatků panovníků: **C H R Á M S V A T É H O V Í T A**

6. Kostel v centru sídla českých panovníků: **M O S T**

7. Část Prahy: **A R C I B I S K U P S T V Í**

8. Stěna, kterou stavěli lidé za jídlo: **H L A D O V Á Z E Ď**

9. Pro korunovaci nechal zhotovit: **S V A T O V Á C L A V S K Á K O R U N A**

10. Založil pro českou církev: **M Ě S T O**

6. Přiřaď správně ke každému Lucemburkovi tři charakteristiky. (Označ je příslušnými barvami.)

V českých zemích moc nepobýval, ale podařilo se mu získat další území.

„Toho bohdá nebude, aby český král z boje utíkal!“

Jeho smrtí vymřel rod Lucemburků po meči.

Církev ho za českého krále nepřijala.

Za jeho vlády české země vzkvétaly.

Vystupovala proti němu česká šlechta i jeho vlastní bratr.

Nejvýznamnější lucemburský panovník, obnovil pořádek v Čechách.

Stal se českým králem díky sňatku s Eliškou Přemyslovnou.

Platil otcovy dluhy, na dlouhou dobu udržel v Čechách mír.

Za jeho vlády nastala doba chudoby a moru.

Za jeho vlády církve utlačovala chudé, proti tomu vystoupil Jan Hus.

Za jeho vlády vypukly husitské války.

Jan Lucemburský Karel IV. Václav IV. Zikmund

Opakování II. – Život za vlády Přemyslovců a Lucemburků

1. Vyplň křížovku a tajenku doplň do věty:

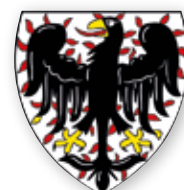
Za vlády Václava IV. v katolické církvi zastávali úřad tři papežové. Tomuto stavu se říká

T R O J S C H I Z M A .

Erb Lucemburků

Přemyslovská orlice

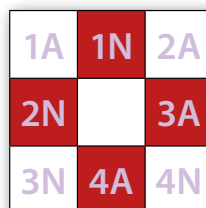
Dobové zobrazení Jana Lucemburského

1. Husitské město
2. Obydlí šlechticů
3. Město, kde zemřel Václav III.
4. Křestní jméno Husa
5. Místo smrti Jana Lucemburského
6. Velký kostel
7. Centrum těžby stříbra
8. Přemysl Otakar II. – král železný a ...
9. Říkali mu Liška ryšavá.
10. Křestní jméno: Braniborský

1	T	Á	B	O	R		
2	H	R	A	D			
3	O	L	O	M	O	U	C
4	J	A	N				
5	K	R	E	S	Č	A	K
6	CH	R	Á	M			
7	J	I	H	L	A	V	A
8	Z	L	A	T	Ý		
9	Z	I	K	M	U	N	D
10	O	T	A				

2. Odpověz správně ANO/NE a vybarvi políčko odpovědi. (Již v období Lucemburků se objevují první kamenné dlažby uspořádané do obrazců. Pokud správně odpovíš, objevíš jednu z možností tehdejšího dláždění.)

- 1 Jan Lucemburský byl manželem Blanky z Valois.
- 2 Roku 1310 vymřel rod Přemyslovců po meči.
- 3 Roku 1437 vymřel rod Lucemburků po meči.
- 4 Kosmova Kronika česká je psána latinsky.

3. I na bankovkách bývají vyobrazeny některé významné osobnosti. Dopiš jejich jména. (Nápovědy ti pomůžou.)

Platnost této bankovky skončila v srpnu 2008.

ANEŽKA ČESKÁ

dcera Přemysla Otakara I.

KAREL IV.

nazývaný „Otec vlasti“

PŘEMYSL OTAKAR I.

první český král s dědičným titulem

11. ŽIVOT VE STŘEDOVĚKU

1. Nejvyšší postavení po panovníkovi měla ve středověku šlechta. Spoj čarami charakteristiku a zástupce šlechtického stavu.

Vlastnili vesnice, pole, lesy, bydleli v hradech.

Páni

Zemani

Žili v tvrzích, sloužili ve vojsku nebo u dvora.

2. Církev se ve středověku vnitřně dělila. Doplň správně text a písmena k obrázkům:

A) vysocí církevní hodnostáři

- **BISKUPOVÉ** a arcibiskupové

B) řadoví příslušníci církve

- **KNĚŽÍ** a mniši

3. Vylušti křížovku a doplň slovo z tajenky do věty:

Pokrývka hlavy církevních hodnostářů se nazývá: **M I T R A**

- obyvatel kláštera
- základní kniha církve
- velká církevní stavba
- jeden z biskupských symbolů
- malá církevní stavba

		3		
		K		
	2	O	4	5
1	B	S	P	K
M	I	T	R	A
N	B	E	S	P
I	L	L	T	L
CH	E		E	E
				N

4. V architektuře se ve 14. století uplatňoval gotický sloh. Doplň hlavní znaky gotiky. Pomůže ti obrázek.

- stavby se spoustou **VYSOKÝCH VĚŽÍ**
- okna tvaru obdélníku, zakončena **LOMENÝM** obloukem
- typické gotické stavby - **HRADY**, **KOSTELY** a kláštery.
- okna často zdobena tzv. vitrážemi – obrazy sestavenými z **BAREVNÝCH SKLÍČEK**

11. ŽIVOT VE STŘEDOVĚKU

5. Doplň ke každému obrázku s charakteristikou název skupiny, ke které zobrazený obyvatel vesnice ve středověku patřil.

Hlavní skupina venkovského obyvatelstva, odváděla panovníkovi, ale také šlechtě dávky.

PODDANÍ
.....

Nejmenší skupina venkovského obyvatelstva, ti nejbohatší

SEDLÁCI
.....

Nejchudší obyvatelé, nevlastnili žádné pozemky, vydělávali si práci na cizích pozemcích.

BEZZEMCI
.....

6. Doplň správně chybějící slova do textu:

Nejbohatší skupinou ve městech byli

OBCHODNÍCI, chudší pak

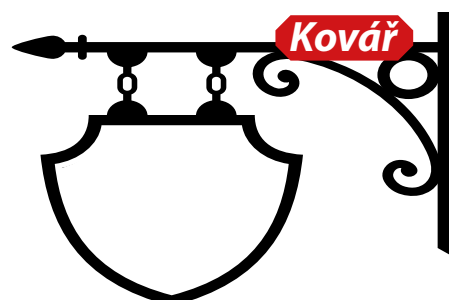
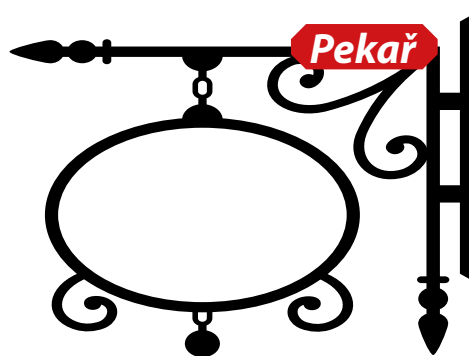
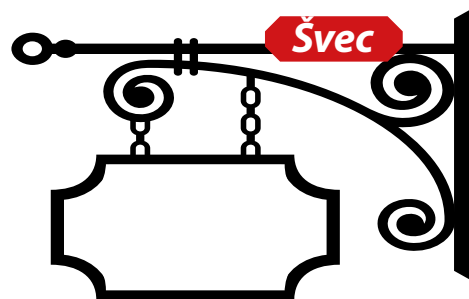
ŘEMESLNÍCI (např. kováři,

krejčí). Městskou chudinu tvořili např.

TO VARYŠI, uředníci,

dělníci a **ŽEBRÁCI**.

7. Místo názvů byly ve středověku řemeslné dílny označovány vývěsními štíty. Nakresli, jakým štítem mohla být označena tato řemesla.

12. HUSITSKÉ VÁLKY

1. Doplň správně chybějící slova do textu:

Po smrti Karla IV. se ujal vlády nejstarší syn **VÁCLAV IV.** . Moc a sláva českých zemí postupně vyhasíná a mění se v úpadek. Šlechta bojuje proti **KRÁLI** , jednotliví šlechtici mezi sebou a trpí především **PROSTÝ LID** . Situaci ještě zhoršily následky hroznivé středověké nemoci - **MORU** , který postihl Čechy. V té době začíná kázat v Betlémské kapli mistr **JAN HUS** . Byl to kněz, který kritizoval šlechtu a církev, že utiskuje chudý lid. Římský král **ZIKMUND LUCEMBURSKÝ** (bratr Václava IV.) ho povolal do **KOSTNICE** ..., aby odvolal své učení, ale Hus to odmítl. Proto byl 6. července roku **1415** v Kostnici upálen. Den upálení Jana Husa je dnes **STÁTNÍ SVÁTEK** České republiky.

Náповěda: státní svátek, králi, moru, Kostnice, Václav IV., Jan Hus, prostý lid, 1415, Zikmund Lucemburský

2. Vyhledej v knihách nebo na internetu důležité body ze života Jana Husa a dopiš je.

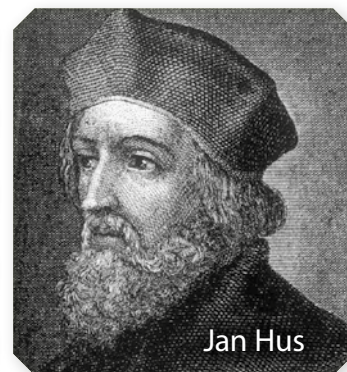
Rok a místo narození: **PŘIBLIŽNĚ 1370, HUSINEC**

Čím byl: **KNĚZEM, KAZATELEM, PEDAGOGEM**

Kde kázal: **V BETLÉMSKÉ KAPLI V PRAZE**

Kde vyučoval: **NA KARLOVĚ UNIVERZITĚ V PRAZE**

Datum a místo smrti: **6. ČERVENCE 1415, KOSTNICE**

3. Vylušti křížovku a tajenku dosad' do věty:

Z bojových vozů husité na bojišti sestavovali tzv. vozovou hradbu, která sloužila jako opevnění.

Symbolem rovnosti všech lidí byl v tehdejší společnosti

K A L I C H .

1. V čele husitského vojska stál Jan...
2. Betlémská kaple stojí ve městě ...
3. Kniha knih, Písmo svaté
4. Lidé hlásící se k myšlenkám Jana Husa si říkali...
5. Nejvyšší postavení po panovníkovi měla ve středověku...

1	Ž	I	Ž	K	A
2	P	R	A	Z	E
3	B	I	B	L	E
4	H	U	S	I	É
5	Š	L	E	CH	A

12. HUSITSKÉ VÁLKY

4. Dopiš k obrázkům názvy husitských zbraní.

CEP

HALAPARTNA

ŘEMDIH

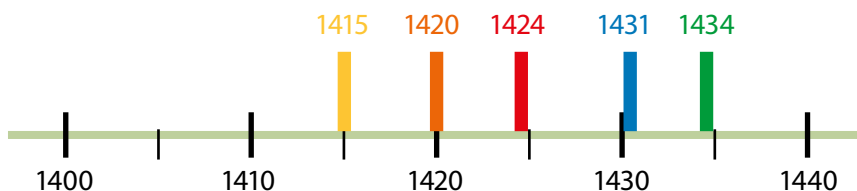
SUDLICE

KROPÁČ

5. Na časové ose barevně vyznač tyto letopočty:

- rok úmrtí Jana Husa
- založení města Tábor
- datum smrti Jana Žižky
- vítěznou bitvu husitů u Domažlic
- prohranou bitvu husitů u Lipan

6. Spoj pomocí čísel, co k sobě patří.

1	KŘIŽÁCI
2	KACÍŘ
3	SIROTCI
4	ŠELMA RYŠAVÁ
5	KONCIL
6	DEFENESTRACE
7	SPANILÉ JÍZDY

1	vojáci najatí papežem
4	přezdívka krále Zikmunda
6	vyhození katolických radních z oken radnice
7	výpravy husitů za hranice země
3	název části husitských vojsk po smrti Žižky
5	církevní sněm, jednání
2	člověk škodící církvi a křesťanství

7. Očísluj jednotlivé události, jak šly po sobě. Správně seřazená písmena dosad' do tajenky:

Husité si vybudovali v jižních Čechách opevněné město

T Á B O R

- 2) Vítězná bitva husitů u Sudoměře. Á
- 3) Husity po Žižkově smrti vedl Prokop Holý. B
- 1) Pražská defenestrace, umírá král Václav IV. T
- 5) Zikmund se stal na krátký čas českým králem jako poslední z rodu Lucemburků. R
- 4) Husitské vojsko bylo poraženo roku 1434 v bitvě u Lipan. O

13. ČESKÉ ZEMĚ PO HUSITSKÝCH VÁLKÁCH

1. Přečti si slova z mírového poselství francouzskému králi od Jiřího z Poděbrad z roku 1464 a odpověz na otázky.

„Na čest víry katolické a slovem královským a knížecím slibujeme, že si od této hodiny a dne nadále budeme vzájemně prokazovati a zachovávatí čisté, pravé a upřímné bratrství, že pro žádné neshody, pro žádné stížnosti nesáhneme po zbraních, aniž komu naším jménem po nich sáhnouti dovolíme ...“

Co chtěl Jiří z Poděbrad zasláním mírového poselství panovníkům vytvořit?

CHTĚL ZÍSKAT V CIZINĚ PŘÁTELE A SPOJENCE A UZAVŘÍT CELOEVROPSKOU MÍROVOU ÚMLUVU.

Uspěl? JEHO PLÁN SE NEUSKUTEČNIL.

2. Poznej podle charakteristik historické osobnosti a dopiš k jejich obrázkům jména.

JIŘÍ
Z PODĚBRAD

1. Panovník bez královského původu, vynikající diplomat a úředník.

VLADISLAV
JAGELLONSKÝ

2. Slabý panovník, za jeho vlády byla postavena řada významných gotických staveb.

LADISLAV
POHROBEK

3. Narozen po smrti otce, umírá velmi mladý.

ALBRECHT
HABSBURSKÝ

4. Zikmundův nástupce, zemřel po krátkém králování při tažení proti Turkům.

LUDVÍK
JAGELLONSKÝ

5. Umírá v bitvě u Moháče při střetu s Turky.

3. Spoj čarami jednotlivé panovníky s jejich přezdívkami.

Vladislav Jagellonský	„Husitský král“
Jiří z Poděbrad	„král Dobře“
Ladislav	„Pohrobek“

4. Očísluj jednotlivé události, jak šly po sobě. Správně seřazená písmena dosad' do tajenky:

Stavba určená k bohoslužbám je **CH R Á M**.

- 3 Vladislav Jagellonský usedá na český trůn. Á
 2 V čele křížové výpravy proti Jiřímu z Poděbrad stanul uherský král Matyáš Korvín. R
 1 Umírá král Zikmund Lucemburský. CH
 4 Ludvík Jagellonský umírá v bažině na útěku z bitvy u Moháče. M

14. PRVNÍ HABSBURKOVÉ NA ČESKÉM TRŮNĚ

1. Dopln správná slova do textu:

Švýcarska

novověk

středověk

Ferdinand I. Habsburský

renezance

Ludvíka Jagellonského

Hradu Habsburg

Hrad Habsburg ve Švýcarsku - podle legendy Habichtsburg - Jestřábí hrad

Po úmrtí panovníka **LUDVÍKA**
JAGELLONSKÉHO roku 1526 byl na český
trůn zvolen **FERDINAND I. HABSBURSKÝ**

Habsburský rod pochází z území dnešního **ŠVÝCARSKA** Pojmenování si kolem
roku 1100 dal podle svého sídla - **HRADU HABSBURG** S nástupem Habsburků na trůn
končí **STŘEDOVĚK** a začíná **NOVOVĚK** Do českých zemí začíná také z Evropy
pronikat nový umělecký sloh - **RENEZANCE**

2. Porovnej mapu českých zemí za vlády prvních Habsburků v 16. stol. se současnou politickou mapou Evropy. Vypiš současné státy, jejichž území habsburská monarchie zabírala.

ČESKÁ REPUBLIKA

RAKOUSKO

SLOVENSKO

SLOVINSKO

POLSKO

CHORVATSKO

UKRAJINA

ŠVÝCARSKO

MAĎARSKO

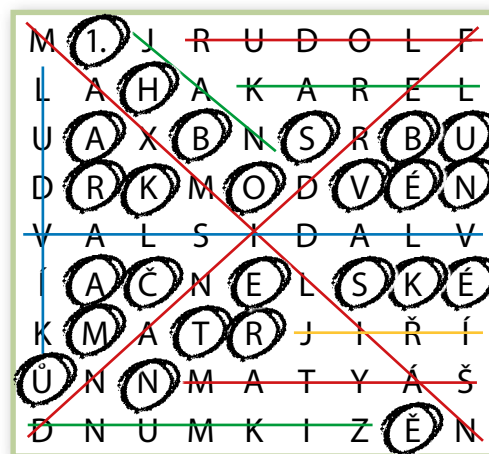
3. Očísluj správné pořadí vlády habsburských panovníků.

Pořadí	Čeští králové - Habsburkové	Doba vládnutí
3.	Rudolf II.	1576 - 1611
4.	Matyáš	1611 - 1619
1.	Ferdinand I.	1526 - 1564
2.	Maxmilián II.	1564 - 1576

Rudolf II.

4. V osmisměrce vyškrtej jména uvedených českých králů. Panovníky z rodu Habsburků označ červeně, rodu Jagellonců modře, rodu Lucemburků zeleně a panovníka nekrálovského původu žlutě. Ze zbylých písmen složíš tajenku:

Sňatkem Anny Jagellonské s Ferdinandem I. se ocitají

1. H A B S B U R K O V É

N A Č E S K É M

T R Ů N Ě .

Vladislav

Rudolf

Matyáš

Ferdinand

Ludvík

Maxmilián

Jan

Karel

Jiří

Zikmund

5. Rozhodni, zda jsou tvrzení pravdivá, a u správných odpovědí vybarvi písmena. Z vybarvených písmen složíš tajenku:

Ve středověku se knihy ručně opisovaly. Až vynález knihtisku roku 1457 umožnil knihy tisknout a vydávat v mnohem větším množství.

Vynalezl ho Němec Johann G U T E N B E R G .

	Ano	Ne
1. Jagellonce vystřídali na českém trůně na dvě století Habsburkové.	R	G
2. Habsburkové si za své sídlo zvolili Vídeň.	U	O
3. Rudolf II. si jako jediný Habsburk zvolil za své sídlo Paříž.	S	T
4. Z Rudolfovy doby pochází pověst o hliněném Goliášovi.	M	E
5. Alchymisté se snažili vyrobit kámen mudrců a elixír života.	N	A
6. Arkády jsou zdobená okna.	L	B
7. Nejvíce rybníků vzniklo na panství Rožmberků v jižních Čechách.	E	D
8. Renesance je návrat ke starověké řecké a římské kultuře.	R	I
9. Řemeslníci stejných oborů se sdružovali do cechů.	G	V

6. Na dvoře císaře Rudolfa II. pobývalo mnoho malířů, sochařů, alchymistů a astronomů. Spoj čarami významná jména umělců s jejich profesí.

Adrian de Vries
Tycho de Brahe
Jan Kepler
Giuseppe
Arcimboldo

astronom
astronom
sochař
malíř

Rudolf II. jako bůh Vertumnus – portrét od Giuseppe Arcimbolda z roku 1590.

Opakování III. – Od husitských válek po první Habsburky

1. Doplň správně text:

Kněží a církevní hodnostáři žili **V PŘEPYCHU**. Proti církvi vystoupil **JAN HUS**, který kázal v **KAPLI BETLÉMSKÉ**. Na církevním sněmu v **KOSTNICI** byl **ODSOUZEN**. Znakem husitů byl **KALICH**. Opevněné město husitů se nazývalo **TÁBOR**. Zkušený bojovník **JAN ŽIŽKA** se stal vůdcem **HUSITSKÝCH** vojsk. V bitvě u **DOMAŽLIC** husité vůbec nebojovali, nepřátelé se lekli husitské písně **KDOŽ SÚ BOŽÍ BOJOVNÍCI**. Po smrti Jana Žižky pokračoval ve válčení **PROKOP HOLÝ**. V bitvě u **LIPAN** byli husité poraženi.

2. Zakroužkuj správnou možnost. Z písmen u správných odpovědí složíš tajenku:

Kazatel, reformátor a přímý strůjce první pražské defenestrace byl Jan **Ž E L I V S K Ý**.

1. Mistr Jan Hus byl:

- a) král J
 b) kazatel **Ž**
 c) hejtman V

si začali říkat:

- a) žoldáci H
 b) husité **L**
 c) křižáci R

2. Jan Hus byl za své přesvědčení:

- a) stát v Praze L
 b) popraven v Kostnici S
 c) upálen v Kostnici **E**

4. Husité měli ve znaku:

- a) kalich **I**
 b) kříž R
 c) růži T

3. Lidé hlásící se k učení Husovu

5. Husité si vybudovali opevněné město:

- a) Brno P
 b) Tábor **V**
 c) Olomouc B

6. Vůdcem husitských vojsk se stal:

- a) Karel IV. D
 b) Jan Hus M
 c) Jan Žižka **S**

7. Poslední a jediná bitva, ve které byli husité poraženi, se odehrála:

- a) u Tachova C
 b) u Domažlic G
 c) u Lipan **K**

8. Druhým husitským hejtmánem se stal:

- a) Jiří z Poděbrad P
 b) Prokop Holý **Y**
 c) Zikmund Lucemburský F

3. Rozhodni o pravdivosti tvrzení a vybarvi písmena u správných odpovědí. Z vybarvených písmen sestavíš tajenku:

Husitská zbraň na obrázku se nazývá **Š Í D L O**.

	Ano	Ne
1. Jan Hus kázal v Betlémské kapli v Praze.	Š	K
2. Jan Žižka byl poražen v bitvě u Sudoměře.	Ř	Í
3. Jiří z Poděbrad byl královského původu.	E	D
4. Po smrti krále Jiřího usedá na trůn rod Jagellonců.	L	P
5. Chrám sv. Barbory v Kutné Hoře byl postaven za panování krále Zikmunda.	A	O

